SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1334

av Birgitta Ohlsson (C)

Skärpning av den svenska sexköpslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort böter ur straffskalan för sexköp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öronmärka resurser för specialiserade polisgrupper mot sexköp, prostitution och människohandel i samtliga polisregioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge målsägandestatus till personer utsatta för sexköp och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt exitprogram och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell hotline mot människohandel för utsatta, anhöriga och allmänheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sexköpslagen fyller snart 30 år. Det är något att vara stolt över. Men när det gäller stöd, skydd och upprättelse för människor som exploateras halkar Sverige efter. Fokus måste flyttas från symbolpolitik till resultat och brottsoffers rättigheter.

När sexköpslagen infördes 1999 var Sverige först i världen med att kriminalisera den som köper sex, inte den som säljer. Lagstiftningen byggde på en enkel insikt: ingen prostitution utan efterfrågan.

Den svenska modellen har fått internationellt genomslag. Irland, Island, Frankrike, Norge och senast delstaten Maine i USA har följt efter. Men samtidigt som Sverige har varit en förebild för andra länder, har förmågan att utveckla lagen på hemmaplan varit sämre.

Så länge människor är beredda att betala för sex finns det kriminella som tjänar pengar på att rekrytera, kontrollera och exploatera andra.

Prostitutionen har också förändrats. I dag är sexhandeln digital, gränsöverskridande och internationell. Rekrytering, marknadsföring och betalningar sker online. Servrar bakom sajter för sugardejting och sexköp finns ofta i andra länder, långt utanför svenska myndigheters direkta räckvidd. Därför var det viktigt att Sverige förra året kriminaliserade köp av sexuella handlingar på distans.

Lagen måste spegla verkligheten. Sexuell exploatering sker inte längre bara på hotell och i lägenheter, utan också via webbkameror, chattar och digitala plattformar. Lagändringen ska både avskräcka sexköpare och ge polis och åklagare bättre möjligheter att komma åt kopplerinätverk och kriminella aktörer.

Kampen mot efterfrågan och kampen mot organiserad exploatering måste gå hand i hand. Vi har under decenniers arbete med denna fråga aldrig mött brottsoffer som beskrivit sin situation som frivillig, utan tvärtom som präglad av utsatthet.

Hur frivilligt är ett val när alternativen är fattigdom, hemlöshet, beroende, psykisk ohälsa, tidigare övergrepp eller skulder?

Det är bra att regeringen har lagt fram en handlingsplan mot utnyttjande i prostitution och människohandel. Men det är inte något som skett i ett vakuum. Sverige har under

lång tid kritiserats för brister i identifieringen av offer, tillgången till stöd och ett alltför svagt brottsofferperspektiv. Ambitionen måste synas i konkreta resurser, specialiserade enheter och stärkt stöd till brottsoffer. Frågan är vilka nya medel och permanenta strukturer som kommer att göra skillnad för de människor som utnyttjas.

Om en person identifieras i prostitution ska den första frågan inte vara om personen har rätt att vistas i Sverige. Den ska vara om personen har utsatts för exploatering, våld eller människohandel, och vilket skydd samhället är skyldigt att erbjuda.

Sverige behöver en sexköpslag 2.0 – med starkare brottsofferskydd och effektivare verktyg mot den digitala sexhandeln:

1. Ta bort böter ur straffskalan för sexköp.

Att köpa tillgång till en annan människas kropp är inte ett ordningsbrott som bör kunna sonas med böter. Släng torskarna i fängelse.

2. Öronmärk resurser för specialiserade polisgrupper mot sexköp, prostitution och människohandel i samtliga polisregioner.

3. Ge målsägandestatus till personer utsatta för sexköp. Det ger dem tillgång till målsägandebiträde, rätt till skadestånd och bättre möjligheter att få stöd, upprättelse och sina rättigheter tillvaratagna genom hela rättsprocessen.

4. Inför ett nationellt exitprogram.

Att lämna prostitution kräver långsiktigt stöd, boende, traumabehandling, utbildning, försörjning och möjligheten att bygga upp ett nytt liv.

5. Inrätta en nationell hotline mot människohandel för utsatta, anhöriga och allmänheten.

6. Lyssna på civilsamhället.

Organisationer som Frälsningsarmén och stödorganisationen Talita möter fler människor i prostitution och människohandel än många myndigheter.

Sverige var först i världen med att införa en sexköpslag. Men idag finns det länder som gått längre när det gäller skydd och upprättelse för människor som exploateras. Frankrike har stärkt såväl exitinsatser som brottsoffers rättigheter.

Om de första 30 åren med sexköpslagen handlade om att flytta skulden från den utsatta till sexköparen måste de kommande 30 åren handla om upprättelse, skydd och verkliga vägar ut ur exploatering.

Birgitta Ohlsson (C)